

Rijksarchiefinspectie

De **Rijksarchiefinspectie** houdt toezicht op de centrale overheid voor wat de kwaliteit van het archiefbeheer betreft, en op de naleving van het bepaalde in de **archiefwetgeving**. De inspectie maakt deel uit van de Rijksarchiefdienst, een agentschap van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. De Rijksarchiefinspectie is toezichthouder in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Op provinciale overheidsorganen en organen van de gemeentelijke overheid wordt door andere archiefinspecties toezicht gehouden.

In de **Archiefwet 1995** is geregeld dat (delen van) overheidsarchieven na verloop van tijd openbaar zullen worden voor rechtzoekende en onderzoekende burgers. Om te voorkomen dat die overheidsarchieven beschadigd raken of zelfs geheel verloren gaan, zijn in de wet kaders gesteld voor goed archiefbeheer. De Archiefwet regelt daarnaast het toezicht op het archiefbeheer bij overheidsorganen.

De Archiefwet 1995 heeft betrekking op archiefbescheiden gedurende hun hele "levensloop", vanaf het moment van ontstaan. Het hoofdbeginsel van de wet is de verplichting van de overheidsorganen de onder hen berustende archiefbescheiden **in goede, geordende en toegankelijke staat** te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. Deze verplichting geldt voor alle overheidsorganen. Het **Archiefbesluit 1995** is de voornaamste (niet de enige!) uitvoeringsregeling van de Archiefwet. In het besluit is onder meer het ontwerpen en vaststellen van selectielijsten geregeld.

De Archiefwet 1995 stelt eisen aan het archiefbeheer van **overheidsorganen**. Maar welke organisaties worden daar dan mee bedoeld? De definitie van het begrip overheidsorgaan in de Aw 1995 valt in twee delen uiteen:

- a. een orgaan van een rechtspersoon dat krachtens **publiekrecht** is ingesteld
- b. een ander persoon of college met enig **openbaar gezag** bekleed

In de praktijk betekent dit dat de volgende rijksoverheidsorganen zich aan het bepaalde in de archiefwetgeving moeten houden: de Hoge Colleges van Staat, het Kabinet der Koningin, de departementen (inclusief alle directies, diensten en agentschappen), zelfstandige bestuursorganen (zbo's) en publiekrechtelijke beroeps- en bedrijfsorganisaties (pbo's). De ministers, het (dagelijks) bestuur, of in andere gevallen de persoon die "met enig openbaar gezag" is bekleed, worden in de archiefwetgeving **zorgdrager** genoemd.

Het toezicht op het archiefbeheer kent verschillende vormen. Allereerst houdt de Rijksarchiefinspectie **reguliere inspecties**, waarbij elke zorgdrager éénmaal in de vier jaar aan bod komt. Ten tweede worden er jaarlijks gerichte inspecties uitgevoerd op basis van een **risicoanalyse**. Tenslotte zijn er nog inspecties naar aanleiding van **incidenten**. Overigens wordt een aangepaste inspectietechniek toegepast bij zorgdragers die een systeem van **kwaliteitszorg** voor hun documentaire informatievoorziening hebben ontwikkeld. De Rijksarchiefinspectie blijft in zo'n geval meer op afstand.

Naast de inspecties worden er **onderzoeken** uitgevoerd. Bij een onderzoek wordt een thema nader onderzocht bij alle zorgdragers, of bij een deel van de zorgdragers. Er komen thema's aan de orde als archiefbeheersregels, vernietiging van archiefbescheiden, en archiefruimten. Om tot een algemeen beeld te komen van het archiefbeheer bij de Rijksoverheid start de Rijksarchiefinspectie in het jaar 2000 met een algemene enquête over het archiefbeheer bij alle overheidsorganen. Op die manier zullen de overheidsorganen **jaarlijks rapporteren** over de kwaliteit van hun archiefbeheer. De resultaten van de enquête worden verwerkt in het verslag over het toezicht, dat de Algemene Rijksarchivaris jaarlijks aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen aanbiedt. De minister stelt vervolgens de Staten-Generaal op de hoogte.

Indien een overheidsorgaan zich bij herhaling niet aan de bepalingen uit de archiefwetgeving blijkt te houden, adviseert de Rijksarchiefinspectie de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een **aanwijzing** te geven aan het betreffende overheidsorgaan om te voldoen aan de bepalingen van de Archiefwet 1995. Als aan de aanwijzing geen gehoor wordt gegeven, kunnen bestuursrechtelijke **sancties** worden toegepast.

De Rijksarchiefinspectie is van mening dat toezicht houden op zichzelf onvoldoende is om bij te dragen aan **structurele verbeteringen** van het archiefbeheer. Daarom wordt er een intensief voorlichtingsbeleid gevoerd door middel van themadagen en een nieuwsbrief. Ook werkt de Rijksarchiefinspectie actief mee aan de invoering van **kwaliteitszorg** in de documentaire informatievoorziening.

Wilt u weten of **uw organisatie** onder de werking van de archiefwet valt? Wilt u **meer weten** over archiefwetgeving, de Rijksarchiefinspectie en goed archiefbeheer? Wilt u **publicaties** bestellen? Neemt u dan contact met ons op:

Rijksarchiefinspectie

Prins Willem-Alexanderhof 20

Postbus 90520

2509 LM 's-Gravenhage

telefoon: 070 – 3315425

fax: 070-3315555

e-mail: rai@rad.archief.nl